

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Nestanak podataka sa "active flights" monitora
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	17.12.2021. godine, 11:10 UTC, kontrola letenja
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Oko 11:10 UTC u ARO je primjećeno da je „Acitive flights“ monitor na AMHS terminalu potpuno prazan, bez ijednog FPL-a vezanog za polijetanja/slijetanja za aerodrom.</p> <p>Obaviješten je COM Centar Mostar. Šef smjene XXXX YYYY je konstatovao istu situaciju i na AMHS terminalu tornja. Kontaktiran je i ARO Mostar, gdje, takođe, nisu više vidjeli FPL-aove vezane za polijetanja/slijetanja za LQBK.</p> <p>FPL-ovi koji su pristizali nakon ovog događaja su normalno uvrštavani na „Acitive flights“ monitor.”</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Provedena je istrag ovog događaja.</p> <p>Zaključci:</p> <p>Dana 17.12.2021. godine oko 11:10 UTC u ARO Banja Luka je primijećeno da je "Active Flights" monitor na AMHS terminalu prazan, bez ijednog FPL-a vezanog za polijetanja/slijetanja za LQBK.</p> <p>Dežurni operater pretpoletnog informisanja u ARO Banja Luka je kontaktirao ARO Mostar i dobio potvrdu o istom statusu (nedostajući planovi u "Active Flight" prozoru), a nakon toga i COM BiH od kojih je dobio informaciju da nema zabilježenih alarma/naznaka o problemu vezanom za protok poruka na AMHS-u.</p> <p>Relevantnim dokumentom propisano je kako se vrši prijava nepravilnosti od strane korisnika AMHS usluge, a prema kojoj je operator iz ARO Banja Luka i postupio.</p> <p>Operativno osoblje korisnika usluga AMHS-a će nepravilnosti u pružanju ATS usluga prijaviti operateru COM BiH, korištenjem službenog telefona ili elektronske pošte.</p> <p>Dežurni operater u COM BiH je kontaktirao inženjera iz ATCU I zaduženog za nadzor AMHS-a, od koga je dobio uput za provjeru primitka poruka – konstatovano da je protok poruka uredan, takođe kontaktira i SMC Banja Luka od kojih dobija informaciju da nema zabilježenih nepravilnosti u prometu poruka.</p> <p>Iz COM BiH nisu mogli zaključiti da je do nestanka poruka moglo doći korištenjem opcije "DELETE" sa jedne od lokacija JPAKL-ova.</p> <p>ARO Banja Luka je iz Pending Messages prosljedio nedostajuće FPL-ove APP/TWR Banja Luka (samo na njihovu adresu), a radi printanja stripova koje vrše iz Active Flight prozora.</p> <p>Flight strip retrieval tab omogućava da se ponovo pronađu letni stripovi i da se isti ponovo odštampaju iz AFD i na AMHS terminalu APP/TWR Banja Luka.</p>
---	---

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>Svi FPL-ovi koji su prosljeđivani u sistem nakon ove zabilježene situacije prijavljene bezbjednosnim događajem su nastavili dolaziti uredno.</p> <p>Iz dostavljenih zapisa – logova, vidljivo je da su podaci u bazi aktivnih planova u prijavljenom vremenskom intervalu brisani od strane korisnika APP JPAKL Sarajevo.</p> <p>Iz logova je vidljivo da su obrisani i FPL-ovi koji se odnose i na Tuzlu, provjerom je utvrđeno da nije bilo prijave za nedostajuće FPL-ove, osim za problem koji se odnosio na nemogućnost printanja stripa, odnosno na štampač, a što je zabilježeno i u Dnevniku nadzora i održavanja COM BiH za isti dan.</p> <p>Prema pregledu TEC Events za 17.12.21. dostavljenom od inženjera iz ATCU I, zaduženog za nadzor AMHS, takođe se vidi da su dva leta vezana za LQBK brisana iz AFD (Baza aktivnih planova).</p> <p>Na operativnim pozicijama na LQBK (APP/TWR, ARO) onemogućeno je korištenje funkcije "DELETE" na "Active Flights" monitoru.</p> <p>Opcija mogućnosti brisanja planova leta bila je aktivna za LQSA, od početka korištenja CADAS aplikacije, odnosno dijela prikaza AFD – Active Flight Plan. Kontrolori regulišu prikaz uklaњanjem nevalidnih stavki iz AFD za svoju zonu odgovornosti, što je dostavljeno kao informacija od inženjera za nadzor AMHS-a iz ATCU I.</p> <p>Prema informacijama dostavljenim od načelnika JPAKL Sarajevo planovi leta su odabrani filterima koji za kriterij uvijek imaju da se isti primjenjuje u prostoru nadležnosti APP Sarajevo – TMA Sarajevo ili TWR Sarajevo – CTR Sarajevo. Opcija brisanja je primjenjivana kada se dupliraju planovi leta zbog dvostrukog slanja iz OPC prevoznika, kao i sa EUROCONTROL IFPS adrese, jer stoje bez promjene statusa duži period i zbog ažuriranja liste "ponekad" se obrišu duplirani planovi leta.</p>
---	--

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>Dokumentom – Uputstvo za korisnike CADAS terminala opisano je korištenje CADAS AMHS namijenjeno neposrednim korisnicima terminala, za koji je propisana verifikaciona lista, čime zaposleni potvrđuju da su upoznati sa dokumentom, odnosno njegovim sadržajem.</p> <p>Neposredni korisnici CADAS AMHS terminal su: Odsjeci pretpoletnog informisanja, Odsjeci kontrole letenja i Odsjeci za vazduhoplovnu meteorologiju na svim lokacijama, kao i MWO, FIC/RCC, NOF, ATCU I i ATCU II.</p> <p>Na zahtjev načelnika JPAKL Sarajevo, a nakon prijavljenog događaja od strane inženjera zaduženog za nadzor AMHS-a iz ATCU I, izvršena je aktivnost na isključenju funkcije DELETE za AFD na AMHS terminalu na APP/TWR Sarajevo.</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p> <p>Izveštaj o ovom događaju je putem OWIS aplikacije proslijeđen Odsjeku za vazduhoplovnu navigaciju, kako bi mogli postupiti u okviru svojih ovlaštenja.</p>
---	---

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	<p>3D prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je došlo do smetnji, koje je prouzrokovao nestanak pojedinih planova leta.</p> <p>Što se frekvencije tiče, ovakva vrsta događaja nije mnogo vjerovatno da će se desiti ali postoji mogućnost.</p>
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>Potrebno je da BHANSA održi osvježavanje znanja za korištenje "CADAS ATS" i "CADAS FSP" aplikacije za kontrolore letenja, kao korisnike na svim JPAKL-ovima.</p> <p>Potrebno je da BHANSA nakon provedenog osvježavanja znanja ažurira Operativne procedure I instrukcije za rad svih JPAKL-ova, na način da se u iste uvrsti korištenje/nekorištenje funkcije brisanja stavki iz AFD.</p>
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Marinko Šimunović,